

Sygn. akt I ACa 1322/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska SSO del. Beata Kurdziel
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa B. K. (1)

przeciwko (...) spółce z o.o. w N.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 8 lipca 2016 r. sygn. akt IX GC 810/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:

„I. oddala powództwo;

II. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 377 zł (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów procesu.”;

2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 2.810 zł (dwa tysiące osiemset dziesięć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Barbara Górczanowska SSA Anna Kowacz-Braun SSO Beata Kurdziel

I ACa 1322/16

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 16 marca 2017 r.

Powódka B. K. (1) wniosła pozew przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w N., domagając się uchylenia uchwały nr (...) Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników strony pozwanej odbytego w dniu 28 sierpnia 2015 r.. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od strony pozwanej kosztów procesu.

Strona pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w N. wniosła o oddalenie powództwa. Podniosła, że zaskarżona uchwała nr (...) jest zgodna z prawem oraz umową spółki. Dodatkowo, w sprawie nie zachodzą żadne przesłanki uchylenia uchwały wskazane w art. 249 k.s.h,

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w Krakowie uchylił uchwałę nr (...) Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w N. podjętą w dniu 28 sierpnia 2015 r. o zwrotnych dopłatach Wspólników na podstawie § (...) ust. (...) Umowy Spółki w zw. z art. 177 k.s.h. w wysokości pięciokrotnej wartości nominalnej posiadanych przez nich udziałów oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.377 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Orzeczenie to Sąd Okręgowy poprzedził następującymi ustaleniami:

Strona pozwana (...) spółka z o.o. w N. posiada wspólnika większościowego Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowe (...) spółka z o.o. w N. (dalej: (...) sp. z o.o.). Powódka B. K. (1) jest wspólnikiem mniejszościowym. Prezesem (...) spółki z o.o. jest P. K., zaś wiceprezesem K. W. (1).

Powódka jest wspólnikiem pozwanej spółki od dnia 2 czerwca 2014 r..

W dniu 28 sierpnia 2015 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników strony pozwanej, które podjęło uchwałę Nr (...) o zwrotnych dopłatach Wspólników na podstawie §15 ust.1 umowy Spółki w związku z art. 177 k.s.h. w wysokości 5 – krotnej wartości nominalnej posiadanych przez nich udziałów. Punkt porządku obrad dotyczący dopłat zwrotnych w wysokości 5 – krotnej wartości nominalnej posiadanych przez wspólników udziałów znalazł się w porządku obrad z inicjatywy wspólnika (...) sp. z o.o. Powódka reprezentowana przez pełnomocnika, głosowała przeciwko uchwale a jej pełnomocnik zgłosił zaprotokołowany sprzeciw.

W trakcie dyskusji mającej miejsce przed podjęciem uchwały, pełnomocnik powódki wniósł o wyjaśnienie na jaki cel mają zostać przeznaczone wspomniane dopłaty. Prezes zarządu P. K. określił, że dopłaty mają być przeznaczone na pokrycie wydatków inwestycyjnych, tj. sprzęt budowlany i samochody, a także wskazał, że nie może udzielić konkretnych i szczegółowych informacji ze względu na obawę wykorzystania tych informacji przez powódkę na szkodę spółki.

Niniejsza sprawa nie jest pierwszym sporem pomiędzy stronami, gdyż w toczył się proces o stwierdzenie nieważności ewentualnie uchylenie jednej z poprzednich uchwał wspólników (sygn. akt IX GC 660/15). Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 10 grudnia 2015 r. stwierdzono nieważność uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) spółki z o.o. w N. nr (...) r. z dnia 16 czerwca 2015 r. w związku z faktem, że przedmiotowa uchwała – jako sprzeczna z art. 230 k.s.h. - prowadziła do udzielenia zgody dla zarządu pozwanej spółki w zakresie, który wymagałby zmiany umowy spółki – upoważniała zarząd w zasadzie do nieograniczonego rozporządzania prawami i zaciągania zobowiązań w imieniu spółki, co w konsekwencji odnosiło taki sam skutek, jak zmiana umowy spółki w tym zakresie.

Zarząd pozwanej spółki i wspólnik większościowy (...) sp. z o.o. zarzucał powódce od jakiegoś czasu, że prowadzi działania na szkodę spółki. Zarzut ten podniesiony został w oparciu o fakt, że powódka pozostaje w związku partnerskim z A. K., który jest powiązany ze spółką konkurencyjną względem strony pozwanej – (...) sp. z o.o. w B..

Powódka pozostaje w związku partnerskim z A. K. od wielu lat i taki stan istniał w momencie przystąpienia powódki do pozwanej spółki. Pan K. współpracował już wówczas ze spółką (...). Zarówno A. K., jak i prezes zarządu pozwanej

spółki (...) i wiceprezes K. W. (1), byli (...) spółki (...) w N., która prowadzi działalność konkurencyjną wobec pozwanej. P. K. i K. W. (1) byli członkami zarządu Przedsiębiorstwa Usługowo – Producyjnego (...) sp. z o.o. w N. (dalej: (...) sp. z o.o.); współnikami (...) sp. z o.o. są żona P. K. i córka K. W. (1).

Zarząd pozwanej spółki odmawiał powódce jakichkolwiek informacji o stanie i działalności pozwanej, czego wyrazem były: odmowa udzielenia informacji poparta uchwałą Nr (...) Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 28 sierpnia 2015 r., odmowa udzielenia informacji przez prezesa zarządu na zgromadzeniu wspólników w dniu 28 sierpnia 2015 r., podjęcie uchwały Nr (...) z dnia 16 czerwca 2015 r. o wyrażeniu zgody zarządowi Spółki na rozporządzanie prawem lub zaciąganie zobowiązań o wartości przekraczającej 150 000 zł, która była przedmiotem sporu w sprawie o sygn. akt IX GC 660/15 opisanego powyżej.

Powódka nie jest w stanie wnieść w terminie 7 dni żądanych dopłat. Powódka B. K. (2) utrzymuje się bowiem od 2011 r. z emerytury w wysokości 4 156 zł brutto (ok. 3 400 zł netto). Nie ma innych dochodów.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione.

Artykuł 249 k.s.h. wprowadza możliwość zaskarżenia uchwały. Warunkiem jest zaistnienie przesłanek z art. 249 § 1 k.s.h. i wytoczenie powództwa w terminie oraz przez osoby legitymowane do tego.

Odnosząc się do ustawowych przesłanek, które muszą być spełnione przy wniesieniu powództwa z art. 249 k.s.h. stwierdzić należy, że muszą być kumulatywnie spełnione dwie alternatywne przesłanki. Uchwała musi być sprzeczna z umową spółki i jednocześnie godzić w interesy spółki, musi być sprzeczna z umową spółki i jednocześnie mieć na celu pokrzywdzenie wspólnika; uchwała musi być sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie godzić w interesy spółki lub też być sprzeczna z dobrymi obyczajami i mieć na celu pokrzywdzenie wspólnika. Poza tymi czterema wariantami możliwe jest również, aby uchwała była sprzeczna z umową spółki i była sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie godziła w interesy spółki, była sprzeczna z umową spółki i była sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie miała na celu pokrzywdzenie wspólnika, i w końcu była sprzeczna z umową spółki i sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie godziła w interesy spółki oraz miała na celu pokrzywdzenie wspólnika.

Uchwała jest sprzeczna z umową, gdy bezpośrednio lub pośrednio nie jest zgodna z normami zawartymi w umowie spółki. Dotyczy to wszelkich postanowień umownych czy to stworzonych przez wspólników niezależnie od przepisów kodeksu spółek handlowych. Natomiast przez dobre obyczaje należy rozumieć takie zachowania, które wpływają pozytywnie na funkcjonowanie spółki i otoczenie „gospodarcze”, a są związane z przestrzeganiem uczciwości kupieckiej przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

Odnosząc się do jednej z dwóch pierwszych przesłanek, które muszą być spełnione, tj. sprzeczność z umową spółki lub sprzeczność z dobrymi obyczajami, należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie zachodzi przesłanka sprzeczności z dobrymi obyczajami. Podjęcie uchwały o zwrotnych dopłatach Wspólników w wysokości 5 – krotnej wartości nominalnej posiadanych przez nich udziałów nie jest zatem sprzeczne z umową spółki, jest jednak sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Dobre obyczaje zawierają w sobie powszechnie przyjęte wzorce zachowania uznawane przez polskie społeczeństwo za dobre, słuszne i sprawiedliwe. Prezes zarządu pozwanej spółki (...) przed podjęciem rzeczony uchwały, jak również później, nie poinformował w sposób wystarczający powódkę B. K. (1), jak również jej pełnomocnika, o przeznaczeniu dopłat będących przedmiotem uchwały. W wyniku takiego postępowania powódka nie miała wiedzy co do szczegółów tak istotnego działania spółki, jakim niewątpliwie jest przeznaczenie dopłat zwrotnych na dane przedsięwzięcie/ przedsięwzięcia, mimo, że jest wspólnikiem spółki, a co za tym idzie – ponosi znaczną część ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej pozwanej spółki. Takie zachowanie zarządu Spółki godzi w dobry obyczaj, jakim bez wątplenia jest wzajemne informowanie się wspólników o przedsięwziętych celach, zamierzeniach, planowanych inwestycjach w spółce. Zarzut podnoszony przez prezesa zarządu P. K., iż powódka wykorzysta udzielone informacje na niekorzyść spółki wydaje się być o tyle chybiony, że przesłanki, na których został oparty tenże zarzut występowały

już w momencie obejmowania przez powódkę udziałów w spółce, a zatem już dnia 2 czerwca 2014 r. Wówczas okoliczność, że powódka pozostaje w związku z A. K. nie stanowiła przeszkody do objęcia udziałów przez powódkę.

Podnieść nadto należy, że zarząd pozwanej spółki regularnie odmawiał powódce jakichkolwiek informacji o stanie i jej działalności. W takim wypadku B. K. (1), mimo bycia współnikiem, nie posiadała należytej wiedzy o kondycji spółki, jej bieżących działaniach i przyszłych planach, a mimo to w wyniku podjęcia uchwały o zwrotnych dopłatach została zobligowana do wniesienia na działalność spółki kwoty 92.500 zł. Takie działania ze strony zarządu pozwanej spółki bez wątpienia godzą w dobry obyczaj, wyrażający się w tym, że współnik, ponoszący zasadniczą część ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej, powinien dysponować należytą wiedzą o planach i zamierzeniach spółki, tym bardziej, jeśli w niedalekiej przyszłości planowane są dalsze przedsięwzięcia. Przyznać rację należy powódce, że w tym względzie to zarząd ma obowiązek szczegółowego przedstawienia planowanych inwestycji, wyliczeń współnikom, skoro żąda od nich wniesienia dalszych dopłat na powyższe inwestycje.

Zarówno wysokość dopłat (92.500 zł), jak i termin ich wniesienia (7 dni), nie licuje z kondycją finansową powódki, która jest emerytką i uzyskuje dochód w kwocie około 3400 złotych netto miesięcznie. Ustanowienie takiej wysokości dopłat, jak również takiego terminu ich wniesienia, godzi w dobry obyczaj, jakim jest bez wątpienia zgodne współdziałanie współników, w którym zawiera się respektowanie kondycji finansowej współnika przy podejmowaniu działań w ramach spółki. Podnieść przy tym należy, że sytuacja majątkowa powódki była dobrze znana członkom zarządu strony pozwanej ze względu na wzajemne powiązania osobowe stron.

Podjęcie w/w uchwały nie godzi zatem w interesy spółki pozwanej, niemniej prowadzi do pokrzywdzenia powódki jako współnika. Tytułem wstępu wskazać należy, że pokrzywdzenie współnika będzie miało miejsce, gdy w wyniku uchwał jego pozycja w spółce zmniejsza się, co może wiązać się z pogorszeniem jego sytuacji udziałowej bądź osobistej. Może polegać na odebraniu praw lub zwiększeniu obowiązków. Pokrzywdzenie współnika to nie tylko powstanie „szkody” w jego majątku, może być również odnoszone do jego pozycji, dobrego imienia, naruszenia zasady równouprawnienia. Pokrzywdzenie współnika może mieć również miejsce poprzez nałożenie obowiązków, którymi nie obarczono pozostałych. Pokrzywdzenie współnika nie musi mieć jedynie wymiaru ekonomicznego. Samo pozbawienie go możliwości wykonania przysługującego mu prawa jest jego pokrzywdzeniem.

Zważywszy na powyższe, należy skonstatować, że powódce odebrano prawo do zaznajomienia się z dokumentami spółki, które obrazują kondycję i bieżącą działalność spółki. Ponadto, powódce odebrano także prawo do informacji o celu, na jaki zostaną przeznaczone dopłaty zwrotne. Odmowa udzielenia informacji na obu tych płaszczyznach deprecjonuje pozycję współnika B. K. (1) w spółce, zmuszając ją do funkcjonowania w spółce bez posiadania kluczowych informacji, potrzebnych do podejmowania decyzji, co uderza w zasadę równouprawnienia współników. Zarzut podnoszony przez P. K., że powódka wykorzysta udzielone informacje na niekorzyść spółki, jak już wykazano wyżej, wydaje się być o tyle chybiony, że przesłanki, na których został oparty tenże zarzut występowały już w momencie obejmowania przez współnika mniejszościowego udziałów w spółce, a zatem już w dniu 2 czerwca 2014 r.. Wówczas okoliczność, że powódka pozostaje w związku z A. K. nie stanowiła przeszkody do objęcia przez nią udziałów.

Zarząd pozwanej spółki, nie respektując kondycji finansowej powódki będącej współnikiem, ustalając taką a nie inną wysokość dopłat zwrotnych (w przypadku powódki 92.500 zł) oraz taki a nie inny termin wniesienia rzeczonych dopłat (7 dni) naraził powódkę na uszczuplenie jej majątku osobistego, a co za tym idzie – naraził na zmniejszenie pozycji powódki w spółce. Taki zabieg w konsekwencji może doprowadzić do zmniejszenia pozycji udziałowej powódki, gdyż jedynie zbycie części udziałów/wszystkich udziałów rekompensowałoby powódce uszczuplenie jej majątku osobistego.

Reasumując stwierdzić należy, że podjęta dnia 29 sierpnia 2015 r. przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników strony pozwanej uchwała nr (...) jest sprzeczna z dobrymi obyczajami oraz ma na celu pokrzywdzenie powódki jako współnika. W związku z powyższym Sąd Okręgowy na mocy art. 249 k.s.h. orzekł o uchyleniu zaskarżonej uchwały.

O kosztach orzekł zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana, która zarzuciła:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na przyjęciu, że:

- w chwili przystąpienia powódki do pozwanej spółki pan A. K. współpracował już ze spółką (...) podczas gdy w.w. był wówczas pracownikiem (...)

- zarząd strony pozwanej odmawiał powódce jakichkolwiek informacji podczas gdy odmowa była jednorazowa i niezaskarżona przez powódkę;

- powódka nie posiadała należytej wiedzy o kondycji pozwanej spółki jej bieżących działaniach i przyszłych planach, podczas gdy wiedza taka zawarta jest choćby w sprawozdaniach finansowych, które powódka знаła, a o bieżące plany i przyszłe działania nigdy nie pytała;

2. naruszenie art. 249 k.s.h. poprzez wadliwe przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki w nim określone, tj. zakwestionowana uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i ma na celu pokrzywdzenie powódki, podczas gdy przesłanki te nie zachodzą.

Wskazując na powyższe zarzuty strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów procesu za dwie instancje.

Strona pozwana wniosła także o dopuszczenie dowodu ze świadectwa pracy A. K. na okoliczność ustania stosunku pracy w (...).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja Strony pozwanej (...) spółki z o.o. w N. jest uzasadniona.

Ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny w zakresie dotyczącym określenia wspólników strony powodowej, Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Usługowego (...) spółki z o.o. w N., Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Usługowego (...) w N., oraz okoliczności dotyczących przebiegu Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki z dnia 28 sierpnia 2015 r., treści podjętej uchwały numer (...)a także wyniku postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 10 grudnia 2015 r., sygn. akt IX GC 660/15 Sąd Apelacyjny przyjął za własny gdyż wyprowadzony został z niekwestionowanych przez strony dokumentów urzędowych i prywatnych. Niemniej jednak ustalenia Sądu Okręgowego wymagają uzupełnienia i korekty w zakresie rozpoczęcia pracy przez A. K. w (...) spółce z o.o. w B..

W związku z tym Sąd Apelacyjny ustalił co następuje:

W dniu 2 czerwca 2014 r. powódka B. K. (1) złożyła w formie aktu notarialnego, stosownie do treści art. 259 k.s.h. oświadczenie o przystąpieniu do spółki pod firmą (...) spółką z o.o. w N. i objęła w podwyższonym kapitale spółki 151 udziałów o wartości nominalnej po 100 zł każdy udział, o łącznej wartości 15 100 zł, które pokryła gotówką (akt notarialny k. 20 – 21). (...) spółka z o.o. w N. założona została w dniu 14 lutego 2014 r. i w akcie założenia w § (...) postanowiono, że na podstawie uchwały podjętej przez Zgromadzenie Wspólników wspólnicy mogą zostać zobowiązani do wniesienia zwrotnych dopłat do wysokości 5 krotnej wartości nominalnej posiadanych przez nich udziałów. (akt notarialny k. 63 – 72). (...) spółki z o.o. w N. byli P. K., A. K. i K. W. (1) zaś prezesem zarządu B. F. (odpis z KRS stan na 19 grudnia 2014 r. k. 34 – 38). A. K. jak zeznał od 20 lat jest partnerem powódki i jak wynika ze świadectwa pracy do 31 sierpnia 2014 r. był zatrudniony jako dyrektor w (...) spółce z o.o. w N., a wcześniej jako zastępca prezesa i dyrektor do spraw marketingu (świadectwo pracy k. 152 – 153). Z zeznań świadka A. K. wynika, że spółka (...) czyli strona pozwana wcześniej nazywała się (...) (zeznania A. K. k. 95). Wspólnikami pozwanej (...) spółki z o.o. są Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowe (...) spółka z o.o. (której wspólnikami są żona P. B. K. i córka K. W. – K. W. (2)) oraz powódka B. K. (1) posiadająca 185 udziałów (odpisy z KRS k. 10 – 13, 39 – 42).

Spółka (...), której pracownikiem na stanowisku dyrektora do spraw marketingu i rozwoju jest A. K. od czasu gdy odszedł z (...) spółki z o.o., współpracowała z (...) spółką z o.o. będąc jej podwykonawcą. (...) spółka z o.o. udzielała pożyczek (...) spółce z o.o., a transakcje firmowane były przez ich prezesów to jest ze strony (...) spółki z o.o. Panią K. a ze strony (...) spółkę z o.o. P. K.. (zeznania świadka A. K. k. 94 – 95).

W dniu 19 maja 2015 r. powódka zwróciła się do (...) spółki z o.o. na podstawie art. 212 § 1 k.s.h. o udostępnienie do przeglądu kompletu tzn. wszystkich umów zawartych przez spółkę od momentu jej powstania z wyjątkiem umów dotyczących usług o charakterze powszechnym świadczonych na rzecz spółki takich jak usługi telekomunikacyjne, dostawa mediów. Pismem z dnia 8 czerwca 2015 r. zarząd pozwanej spółki odmówił udostępnienia kompletu umów na podstawie art. 212 § 2 k.s.h. uzasadniając to istnieniem uzasadnionej obawy, że wspólnik wykorzysta wiedzę o zawieranych umowach i kontrahentach w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę. Uchwałą numer (...)z dnia 28 sierpnia 2015 r., Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników, działając na podstawie art. 212 § 3 k.s.h. odmówiło udostępnienia powódce wnioskowanych przez nią umów podtrzymując tym samym decyzję zarządu z dnia 8 czerwca 2015 r. Powódka nie zaskarżyła tej uchwały (wniosek k.62, decyzja zarządu k. 19, uchwała nr(...)k. 17, zeznania powódki k. 119).

Na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników pozwanej (...) spółki z o.o. z dnia 4 marca 2016 r. podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego poprzez ustanowienie 553 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy. Aktem notarialnym z dnia 29 kwietnia 2016 r. powódka B. K. (1) złożyła oświadczenie o objęciu 185 nowoutworzonych udziałów w kapitale zakładowym spółki pod firmą (...) spółki z o.o. o łącznej wartości 18 500 zł i zobowiązała się pokryć objęty udział. Przelewem z dnia 9 czerwca 2016 r. uiszczyła tę kwotę (protokół z dnia 4 marca 2016 r. k. 108 – 109, akt notarialny k. 111 – 112, przelew k. 113- okoliczności nie zakwestionowane przez żadną ze stron na rozprawie w dniu 1 lipca 2016 r.).

W dniu 30 czerwca 2016 r. odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki pod firmą (...) spółki z o.o. w porządku obrad którego znalazło się między innymi: rozpatrzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki za rok 2015, podjęcie uchwały o przyjęciu sprawozdania zarządu za 2015 r., rozpatrzenie sprawozdania finansowego za rok 2015, podjęcie uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego spółki za 2015 r., podjęcie uchwały w sprawie udzielenia absolutorium członkowi zarządu spółki (...) za rok 2015, podjęcie uchwały w sprawie udzielenia absolutorium członkowi zarządu Panu K. W. (1) za 2015 r., podjęcie uchwały o pokryciu straty poniesionej na działalności gospodarczej w 2015 r., podjęcie uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki, podjęcie uchwały w sprawie zaciągania kredytów i wyznaczania najwyższej sumy zobowiązań.

Co do uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki pełnomocnik powódki wnioskował o odroczenie głosowania ponieważ chciałby się zapoznać z informacjami dotyczącymi przyczyn powstania straty oraz planu zarządu wyjścia z tej sytuacji. Na pytanie pełnomocnika (...) spółki z o.o. dlaczego wcześniej wspólnik B. K. (1) nie wystąpiła o takie informacje przed Zgromadzeniem pełnomocnik powódki odpowiedział „ponieważ miała na to za mało czasu”. Podobnie zachował się pełnomocnik powódki gdy wspólnicy przeszli do kolejnego punktu Zgromadzenia dotyczącego zaciągnięcia kredytów. To spowodowało, że nie głosowano nad tą uchwałą a wspólnik B. K. (1) w ciągu tygodnia miała złożyć pisemne zapytanie o udzielenie informacji (protokół z dnia 30 czerwca 2016 r. k. 114 – 117 – okoliczności nie zakwestionowane przez żadną ze stron na rozprawie w dniu 1 lipca 2016 r.).

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżona uchwała nie jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i nie ma na celu pokrzywdzenia wspólnika. Do tego wypada dodać, że zarówno w świetle twierdzeń powódki przytoczonych na uzasadnienie żądania jak i całości wyników postępowania dowodowego uchwała nr (...)nie jest sprzeczna z prawem, umową spółki jak i nie godzi w interes spółki.

Na początek wypada poczynić ogólną uwagę, a mianowicie dla oceny uchwały walnego zgromadzenia w świetle przesłanek przewidzianych w art. 249 § 1 k.s.h. znaczenie może mieć m.in. sposób powstania spółki, charakter więzi prawnych łączących wspólnika ze spółką (eksponowanie elementu osobowego), konieczność zagwarantowania wspólnikom (w tym – mniejszościowym) wpływu na sposób funkcjonowania spółki i ukształtowanie personalne jej

organów (wyr. Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2004 r., III CK 459/02). Jest to istotne w niniejszej sprawie bowiem powódka przystąpiła do (...) spółki z o.o. (następnie (...) spółki z o.o.) gdy pozostawała w związku z A. K., który ściśle współpracował z P. K. i K. W. (1) będąc tak jak oni współnikiem (...) spółki z o.o. a do tego pracował on w tej spółce na stanowisku dyrektora. Tu dodać należy, że P. K. pełni funkcję prezesa w pozwanej (...) spółce z o.o. a K. W. (1) jest wiceprezesem tej spółki. Tak więc przystąpienie do spółki powódki nastąpiło w warunkach nierodzących wątpliwości co do możliwości jej działania w interesie czy na rzecz konkurencji. Sytuacja ta zmieniła się dopiero gdy A. K. zakończył 31 sierpnia 2014 r. pracę w (...) spółce z o.o. Nie uszło uwagi Sądu Apelacyjnego to, że strony nie ujawniły przekształceń tej spółki w pozwaną (...) spółkę z o.o. jednak żadna ze stron nie kwestionowała chwili gdy powódka stała się współnikiem (...) spółki z o.o. następnie strony pozwanej czyli, że miało to miejsce w czerwcu 2014 r. Powódka musiała też mieć świadomość, że nabywając mniejszościową ilość udziałów będzie miała określoną pozycję w spółce gdzie inny podmiot ma większość udziałów i z dużą rezerwą odnosić się należy do zarzutów dotyczących pokrzywdzenia współnika mniejszościowego.

Przechodząc do dalszych kwestii wskazać należy, że pojęcie dobrych obyczajów użyte w treści art. 249 k.s.h. odnosi się nie tylko do uczciwości kupieckiej skierowanej na zewnątrz funkcjonowania spółki (w stosunku do innych uczestników obrotu gospodarczego), ale przede wszystkim do stosunków wewnętrznych w spółce, w tym relacji pomiędzy współnikami. Do tego Kodeks spółek handlowych nie zawęża pojęcia dobrych obyczajów do norm uczciwości panujących pomiędzy przedsiębiorcami. Oznacza to konieczność sięgnięcia do kryteriów moralnych obowiązujących nie tylko pomiędzy przedsiębiorcami, ale także panujących w społeczeństwie, w tym ogólnej normy przyzwoitego zachowania. Przy czym należy przez to rozumieć także zachowania, które wpływają pozytywnie na funkcjonowanie spółki i otoczenie gospodarcze i są związane z postrzeganiem uczciwości kupieckiej przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

Dobre obyczaje to ogólne reguły uczciwości kupieckiej, pojawiające się w związku z prowadzeniem działalności handlowej przez przedsiębiorców, obowiązują wszystkich uczestników obrotu handlowego, w tym – spółki (przedsiębiorców), jej organy statutowe i samych udziałowców (tak na tle spółki akcyjnej wyr. Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2008 r., III CSK 100/08, OSNC 2009, Nr 1, poz. 30, s. 158). W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy opowiedział się – także na tle art. 422 § 1 k.s.h. – za dokonywaniem oceny sprzeczności uchwały z dobrymi obyczajami z punktu widzenia nastawienia na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania spółki pod względem ekonomicznym, aniżeli o ocenę z punktu widzenia etyki, przeciętnego uczciwego człowieka (wyr. Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r., IV CK 607/04, Legalis; K. Osajda, Zaskarżanie uchwał walnego zgromadzenia w spółkach akcyjnych w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, Glosa 2005, Nr 4, s. 14).

Kierując się tymi wskazaniem uznać należy, że zaskarżona uchwała nie jest sprzeczna z dobrymi obyczajami bowiem miała na celu zapewnienie lepszego funkcjonowania pozwanej spółki. To powódka znając porządek obrad miała możliwość w odpowiednim czasie wystąpić o udzielenie szczegółowej informacji dotyczącej celu na jaki mają być udzielone zwrotne dopłaty przez współników pozwanej. Nie uczyniła tego a jej jednorazowe zapytanie dotyczyło innej kwestii, a mianowicie umów zawartych przez spółkę od początku swego funkcjonowania. Do tego trudno przyjąć by powódka czynnie uczestniczyła osobiście w działalności pozwanej bowiem na walnych zgromadzeniach reprezentował ją pełnomocnik bądź nie była obecna. O zachowaniach polegających na niezwracaniu się o udzielanie informacji przed walnymi zgromadzeniami świadczy też przebieg Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z 30 czerwca 2016 r. gdzie dopiero w trakcie obrad jej pełnomocnik chciał uzyskać informacje a na pytanie prowadzącego zebranie dlaczego nie uczyniła tego powódka wcześniej odpowiadał, że nie miała wystarczającej ilości czasu. Niemniej jednak znając program zgromadzeń to od powódki jako współnika należy oczekiwać aktywności w pozyskiwaniu potrzebnych informacji dla możliwości właściwego uczestnictwa w obradach. Do tego powódka nie zgłaszała żadnych uwag formalnych co do sposobu zwołania zgromadzeń więc trudno przyjąć by nie miała czasu na podjęcie takich działań.

O potrzebie dofinansowania strony pozwanej świadczy też fakt podwyższenia kapitału zakładowego uchwałą nr (...)z dnia 4 marca 2016 r. oraz przebieg wspomnianego Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z 30 czerwca 2016 r., z którego wynika, że w 2015 r. pozwana Spółka poniosła stratę i planowane jest zaciągnięcie pożyczek. Jeśli to wszystko

weźmie się pod uwagę to przyjęć należy, że zaskarżona uchwała miała na względzie interes Spółki i nie była sprzeczna z dobrymi obyczajami.

Brak jest także podstaw do przyjęcia by uchwała ta miała na celu pokrzywdzenie wspólnika.

Uchwała wspólników, aby mogła zostać uchylona, musi być podjęta w celu pokrzywdzenia wspólnika. Sformułowanie komentowanego przepisu "podjęta w celu pokrzywdzenia wspólnika" wskazuje, że chodzi tu o postać winy umyślnej (wyr. Sądu Najwyższego z 22 lipca 1998 r., I CKN 807/97, OSNC 1999, Nr 2, poz. 33). Cel ten powinien istnieć w chwili podejmowania uchwały. Uchwała (walnego zgromadzenia akcjonariuszy) może być uznana za krzywdzącą akcjonariusza (wspólnika) zarówno wówczas, gdy cel pokrzywdzenia istniał w czasie podejmowania uchwały, jak i wtedy, gdy treść uchwały spowodowała, że jej wykonanie doprowadziło do pokrzywdzenia (wyr. Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2004 r., I CK 537/03, OSNC 2004, Nr 12, poz. 204). Słusznie się bowiem wskazuje, że istotny jest także wywołany uchwałą skutek w postaci pokrzywdzenia wspólnika, a nie wyłącznie cel leżący u podstaw podjętej uchwały (tak na tle spółki akcyjnej M. Michalski, [w:] K. Kidyba(red.), Biblioteka Prawa Spółek. Spółka Akcyjna, t. III, Warszawa 2010, s. 488). Jednakże w orzecznictwie kładzie się nacisk na wykazanie możliwych, realnych następstw kwestionowanych uchwał w rodzaju zapewnienia większościowym wspólnikom określonych korzyści kosztem wspólników mniejszościowych, np. w zakresie preferencji przy nabywaniu udziałów, poprzez odsunięcie wspólników mniejszościowych od zysków w następstwie przeznaczenia ich na fundusze celowe, wydatne zwiększenie wynagrodzenia członkom organów spółki, zbywanie składników majątkowych spółki po niekorzystnych cenach itp. Pokrzywdzenie wspólnika może nastąpić także w sferze jego interesów pozamajątkowych związanych z funkcjonowaniem spółki w tym w zakresie jego praw i obowiązków korporacyjnych.

Zaskarżona uchwała takiego celu nie miała bowiem w umowie spółki zastrzeżono możliwość zwrotnych dopłat w wysokości pięciokrotnej wartości nominalnej posiadanych przez wspólników udziałów i powódka winna się z tym liczyć. Jej sytuacja życiowa i majątkowa także nie uległa zmianie bowiem jak sama podała od 2011r. przebywa na emeryturze. Poza tym uchwała ta nakładała taki sam obowiązek na wszystkich wspólników strony pozwanej i w żaden sposób nie pogarszała sytuacji powódki jako wspólnika. Nie ograniczała jej praw jako wspólnika pozwanej spółki ani też nie nakładała obowiązków wyłącznie na nią z pominięciem drugiego wspólnika. Wykazywane przez powódkę dochody nie mogą być traktowane jako wyznacznik celu pogorszenia jej sytuacji jako wspólnika zwłaszcza, że była to dopłata zwrotna, a do tego poprawienie kondycji finansowej spółki mogło przełożyć się na podwyższenie zysków strony pozwanej, a co za tym idzie zysków jej wspólników. Dodać też należy, że powódka nie wniosła o zmianę terminu uiszczenia dopłaty ani też na rozłożenie jej na raty.

Powyższe prowadzi do wniosku o braku podstaw do zastosowania art. 249 k.s.h.

Mając powyższe na uwadze orzeczono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. a o kosztach zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c.

SSA Barbara Górczanowska SSA Anna Kowacz – Braun SSA Beata Kurdziel